

# Protocol Dyslexie

SmdB het Visnet 2023 - 2024

## Inhoud

Inhoud.....	2
Afspraken.....	3
Wat is Bouw!?	4
Bouw! en zorgniveau 3 .....	6
Stappenplan voor groep 1 .....	9
Stappenplan voor groep 2 .....	10
Stappenplan voor groep 3 .....	11
Stappenplan groep 4-8 .....	12
Bijlage 1: .....	13
Bijlage 2: Checklist: .....	14
Bijlage 3: Aanmeldingsformulier ouders .....	15
Bijlage 4: Toestemmingformulier ouders .....	23
Bijlage 5: Leerlingdossier .....	24

## Afspraken

- Vanaf midden groep 2 starten de risicoleerlingen preventief met Bouw! De risicoleerlingen zijn: leerlingen met een lage letterkennis, zwak fonologisch bewustzijn en dyslexie in de familie. Dit doen we 3 x 15 min. per week. Hiervan wordt 1 keer op school gedaan door O.A. en 2 keer door ouders thuis. De toetsen worden op school afgenomen.
- Vanaf begin groep 3 start de hele groep preventief met Bouw! Iedereen werkt dit door. Dit doen we 3 x 15 min. per week.
- Dyslexieprotocol: alleen de E (niveau IV en V) leerlingen starten 60 minuten per week. Na drie aaneengesloten E scores (IV of V), dyslexieonderzoek aanvragen door de IB-er. De leerlingen die een E score beginnen met Bouw! en gaan vervolgens verder met Flits. Voor de leerlingen met een E score wordt een apart handelingsplan aangemaakt.
- Leerlingen met een D (IV) score werken met Bouw!, Flits of Taalblobs. De intern begeleider bepaalt in overleg met de leerkracht waar de leerlingen instromen. De leerlingen met een D score worden vermeld in het groepsplan.
- Na elke citoperiode houdt de IB-er via de mail contact met de orthodidact om te checken of we het goede doen. Dit document houdt de IB-er bij met actuele scores, het is een meegroeidocument (schema Bouw-traject).
- Een doublure moet tot 3 jaar na dato meetellen in de scores.
- In dit protocol staat een checklist met een opsomming van documenten die verzameld moeten worden voor een diagnostisch onderzoek.
- Spelling wordt visueel en auditief aangeboden.
- Naast aanpak van lees- en spellingsproblemen, is aandacht voor leesplezier en blijvende motivatie van de leerling uiterst belangrijk.
- Zorgniveau 3 betekent dat de leerling 60 minuten per week aan Bouw!/Flits/Taalblobs werkt. Op school werken de leerlingen van groep 3, 3 keer 15 minuten, dus 45 minuten aan het begin van de dag per week aan Bouw! Ook wordt er 1 RT moment ingeroosterd van 20 minuten. Daarnaast werken ze thuis minimaal 2 x per week 15 minuten thuis.
- De leerlingen die halverwege groep 3 een D scoren, gaan thuis werken, zij doen dit minimaal 2 x per week 15 minuten. Dit wordt vermeld in het groepsplan. De uitvoering wordt uit Bouw!/Flits/Taalblobs gehaald wanneer dat nodig is.
- De leerlingen die in groep 4 en hoger een D halen voor lezen/spelling krijgen 1 keer per week, 20 min. RT op school en daarnaast werken ze 2 x 15 minuten thuis. Dit wordt vermeld in het groepsplan. De uitvoering wordt uit Bouw!/Flits/Taalblobs gehaald wanneer dat nodig is.
- De leerlingen die in groep 4 en hoger een E halen, komen op zorg niveau 3 en werken op school 3 x 20 minuten aan Bouw!/Taalblobs/Flits. Daarnaast werken ze thuis 2 x 15 minuten. Dit wordt vermeld in een individueel handelingsplan. Aan het eind van de hulpplan periode wordt de uitvoering uit Bouw!/Flits/Taalblobs in een document in Parnassys gehangen: Naam – evaluatie Bouw!/Flits/Taalblobs - hp.periode ...

## Wat is Bouw!?

Bouw! is een programma dat speciaal is ontwikkeld om leesproblemen bij leerlingen van groep 2 tot en met groep 4 te voorkomen. Omdat blijkt dat een te groot percentage van kinderen onvoldoende geletterd van school gaat, is het vroegtijdig inzetten op het stimuleren van de geletterdheid van kinderen belangrijk. Met name voor kinderen die het risico lopen op leesproblemen is dit belangrijk. Dit zijn vaak de kinderen bij wie in het gezin dyslexie of leesproblemen voorkomen en die moeite hebben met het ontwikkelen van letterkennis en fonologische vaardigheden (hakken en plakken).

Het programma is wetenschappelijk bewezen effectief. Het is een computergestuurd interventieprogramma. Bouw! bevat alle onderdelen van voorbereidend lezen en beginnend lezen. Bovendien past Bouw! de oefeningen aan op het individuele tempo van de leerling.

Groot voordeel is dat voor de dagelijkse ondersteuning bij de oefeningen geen professionele begeleiding nodig is. In het programma zijn duidelijke instructieteksten opgenomen zodat ouders, vrijwilligers of oudere leerlingen de tutor kunnen zijn. Dat bespaart leerkrachten en remedial teachers tijd. Kijk voor meer achtergrondinformatie op de [website van Bouw!](#)

Het is wel belangrijk dat de toetsen door een specialist (leerkracht, IB'er, RT'er) wordt afgenomen. Het programma wordt gegeven onder toezicht van een IB'er bij ons op school en uitgevoerd door een RT'er of OA'er.

### Aanleiding

1. In de kleutergroepen worden de kinderen gevolgd door leerlijnen en observaties. Soms zijn er signalen die erop wijzen dat er wellicht sprake is van dyslexie. Te denken valt aan het onthouden van namen van kinderen, dagen van de week, kleuren of liedjes.
2. Eind groep 1 en in groep 2 wordt specifiek naar een aantal onderdelen gekeken van Onderbouwd! De leerlingen die hierop uitvallen komen in aanmerking voor Bouw! (De onderdelen staan beschreven in het stappenplan van groep 1 en 2)
3. De leerlingen die in de risicogroep vallen starten met Bouw!

### Voorwaarden

Op school wordt er 3 x per week met de OA'er geoefend met kinderen uit groep 2 en groep 4 e.v. In groep 3 wordt er 3x per week met de leerlingen van groep 8 geoefend. De toets wordt afgenomen door de leerkracht of de OA'er.

### Reden van inzet

Bouw! wordt door school preventief ingezet om leesachterstand te voorkomen. Het is een programma wat ingezet wordt op zorgniveau 2. Wanneer leerlingen midden groep 3 een E (niveau IV of V) scoren, wordt er overgeschakeld naar niveau 3.

Zorgniveau 3 betekent dat de leerling 60 minuten per week aan Bouw! werkt. Op school werken de leerlingen van groep 3, 3 keer 15 minuten, dus 45 minuten aan het begin van de dag per week aan Bouw! Ook wordt er 1 RT moment ingeroosterd van 20 minuten. Daarnaast werken ze thuis minimaal 2 x per week 15 minuten thuis.

De leerlingen die halverwege groep 3 een D scoren, gaan thuis werken, zij doen dit minimaal 2 x per week 15 minuten.

De leerlingen die in groep 4 en hoger een D halen voor lezen/spelling krijgen 1 keer per week, 20 min. RT op school en daarnaast werken ze 2 x 15 minuten thuis.

De leerlingen die in groep 4 en hoger een E halen, komen op zorg niveau 3 en werken op school 3 x 20 minuten aan Bouw!/Taalblobs/Flits. Daarnaast werken ze thuis 2 x 15 minuten.

### Route

De risicoleerlingen starten in groep 2 met Bouw!. De hele groep start begin groep 3 met Bouw!

Meestal sluit de leerling het begin groep 4 af. Het kan zijn dat een leerling toch E's gaat scoren op de DMT in groep 3. Dan schakelen we over naar zorgniveau 3. De leerlingen werken dan 60 min. per week aan Bouw!, zodat we een dossier op kunnen bouwen voor een dyslexieonderzoek. We weten dan zeker dat we voldoen aan de voorwaarde om minimaal een jaar hulp te geven op zorgniveau 3.

Als een leerling het hele programma doorlopen heeft, krijgt de leerling een diploma. Dan gaat de leerling 's morgens stillezen op eigen niveau.

### Vervolg

Mocht een leerling daarna met lezen een D of E halen, dan gaat hij of zij oefenen met Flits. De leerlingen die een D scoren, oefenen 20 min. per week en de leerlingen die een E scoren oefenen 60 min. per week op

school. Leerlingen die met lezen een onvoldoende scoren worden door de leerkracht gestimuleerd om veel te lezen, ook thuis. Er wordt samen met het kind gezocht naar de interesses van het kind, plezier is een voorwaarde voor lezen.

Leerlingen die daarna met spelling een D of E scoren, gaan verder met Taalblobs. De leerlingen die een D scoren, oefenen 20 min. per week en de leerlingen die een E scoren oefenen 60 min. per week op school. Daarnaast oefenen ze thuis, zie afspraken.

## Bouw! en zorgniveau 3

Uitgaand van de eisen die in de voorfase aan extra begeleiding – m.n. betreffende zorgniveau 3 -worden gesteld, moet bij de screening van een schooldossier expliciet worden getoetst op de volgende zaken:

1. Bouw! wordt door het Masterplan Dyslexie erkend als interventie op zorgniveau 3. Aan de uitvoer van deze interventie gelden dezelfde eisen als aan een andere interventie op zorgniveau 3 gesteld worden. Dat wil zeggen drie keer per week 20 minuten oefenen of vier keer per week 15 minuten oefenen. De lessen in Bouw! verschillen van lesduur (gemiddeld 5 tot 8 minuten). Door vast te houden aan oefensessies van hierboven genoemde tijden, kunnen er zo'n twee tot drie lessen afgerond worden per sessie.
2. De extra begeleiding is uitgevoerd en/of ondersteund door een tutor, leerkracht of intern begeleider, conform de principes van effectieve leesbegeleiding zoals ook opgenomen in de leidraad van het Masterplan Dyslexie. Andere tutors moeten worden begeleid met ondersteuning en onder verantwoordelijkheid van een leerkracht of intern begeleider op de school.
3. Bouw! is in de aard preventief en niet remediërend. In het schooldossier moet derhalve expliciet worden aangegeven en verantwoord dat Bouw! op zorgniveau 2 of 3 in de voorfase is ingezet.
4. De effectiviteit van Bouw! is gebaseerd op een onderzoekspopulatie van kinderen in de range van groep 2 tot halverwege groep 4. Uitgaande van een minimale begeleidingsperiode van een half jaar, moet Bouw! uiterlijk eind groep 3/begin groep 4 worden ingezet. Dit moet uit het schooldossier op te maken zijn.

Voor leerlingen met een dyslexieverklaring kunnen de volgende aanpassingen gelden:

- Desgewenst teksten vergroten
- Meer tijd geven
- Hulpmiddelen zoals opzoekboekje/ tafelkaart toestaan
- Lange teksten voorlezen door een medeleerling, zoals bij zaakvakken.
- Citotoetsen van rekenen, spelling etc mag voorgelezen worden.
- Citotoets van begrijpend lezen mag de leerling zelfstandig, 's morgens vooraf aan de toets, doorlezen en krijgt desgewenst een vergroot exemplaar. (De leerling kan de tekst hardop lezen en een tutor kan de fouten verbeteren.)
- Entreetoets op CD
- Geen spelfouten rekenen bij zaakvakken en Engels

## 10 tips om op school rekening te houden met dyslexie

1. Geef bij schriftelijke toetsen meer tijd.
2. Sta hulpmiddelen toe, zoals ingesproken boeken en kaarten met aandachtspunten (zoals spellingregels); Dit is toegestaan bij de methodetoetsen, niet bij de niet-methodetoetsen.
3. Zorg dat leerlingen bij de Cito-Eindtoets meer tijd krijgen, de opgaven worden digitaal aangeboden en/of de opgaven worden in groot formaat aangeboden;
4. Geef korte, individuele instructies en controleer of deze zijn opgepikt;
5. Zorg voor een overzichtelijke lay-out;
6. Toon begrip voor de problemen en geef soms pre-instructie;
7. Laat leerlingen gebruik maken van tafelbladen (tafelkennis beklift vaak moeizaam) en laat hen zoveel mogelijk op papier uitrekenen;
8. Reken spelfouten die meerdere keren worden gemaakt als één fout; Bij methodetoetsen tellen alleen de categoriefouten in een woord. Bijv. Dubbele klinker: schrikken – sgrikken is goed, want het gaat om de KK.
9. Besteed extra aandacht aan het selecteren van geschikte boeken voor dyslectische leerlingen.
10. In de bibliotheek zijn boeken voor kinderen met dyslexie.
11. We maken met de kinderen die dyslexie hebben afspraken, die genoteerd worden in Parnassys onder 'dyslexieafspraken'
12. Leg de leerlingen in de klas uit: wat is dyslexie, oorzaken, gevolgen. Dit kan na de diagnose.

## Wat we beter niet kunnen doen:

1. Leg niet altijd de nadruk op schriftelijk toetsen;

2. Vergelijk een leerling niet steeds met klasgenoten;
3. Wis het bord niet te snel;
4. Gebruik geen rode pen bij het corrigeren;
5. Geef nooit onverwachte leesbeurten;
6. Leg geen nadruk op spelfouten in zaakvakken.

### Speciale series voor dyslectische kinderen:

- de Kokkelreeks: uitgeverij De Inktvis ([www.inktvis.nl](http://www.inktvis.nl))
- Zoeklicht Dyslexie: uitgeverij Zwijsen ([www.zwijsen.nl](http://www.zwijsen.nl))
- de Troefreeks: uitgeverij Van Tricht ([www.vantricht.nl](http://www.vantricht.nl))
- Op [www.makkelijklezenplein.nl](http://www.makkelijklezenplein.nl) is meer informatie te vinden over boeken voor kinderen met leesproblemen.
- Gesproken boeken kunnen we lenen via: [www.aangepast-lezen.nl](http://www.aangepast-lezen.nl).
- Yoleo lezen.
- Leeslamp serie.

### Dossiervorming

Het bijhouden van een dossier over de leesvorderingen van een kind is belangrijk. Het zorgt voor een goede overdracht naar de leerkracht van de volgende groep en geeft direct informatie over de geschiedenis van de leesontwikkeling als er een externe deskundige wordt ingeschakeld.

De volgende gegevens van zwakke lezers/spellers of dyslectische kinderen worden in het dossier opgenomen:

- Scoreformulieren met ruwe scores van DMT/AVI worden in gescand en in Parnassys gehangen in de documenten van het betreffende kind. (Dit geldt alleen voor de E scores)
- Handelingsplannen met evaluatieverslag vanuit Bouw of Flits / Taalblobs.
- Gespreksverslagen komen in Parnassys bij notities van het betreffende kind.

### Hoe wordt dyslexie vastgesteld?

Als uit de toetsgegevens blijkt dat er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt, kan de leerling aangemeld worden voor verder onderzoek. Er zijn minimaal 3 toets uitslagen van een E score nodig, dit moet achtereenvolgend zijn behaald. Daarnaast moet spelling/technisch lezen een E of D zijn, geen voldoende. Verder moet uit handelingsplanning blijken dat er voldoende is geoefend in de interventieperiodes.

Die hulp moet minstens driemaal per week, twintig minuten per keer, gegeven zijn door een leerkracht/RT-er. Dit gebeurt door het oefenen met Bouw, Flits, Taalblobs.

Een positieve indicatiestelling voor mogelijk onderzoek naar dyslexie kan alleen volgen indien is voldaan aan de volgende criteria (volgens dyslexieprotocol 3.0)

- De leerling behoort tot de zwakste 6,7% op woordlezen en tot de zwakste 10% op pseudoword lezen;
- De leerling behoort tot de zwakste 6,7% op pseudoword lezen en de zwakste 10% op woordlezen;
- De leerling behoort tot de zwakste 6,7% op spellen en tot de zwakste 10% op woordlezen

Bovenstaande formele criteria worden aangehouden om in aanmerking te komen voor vergoede diagnostiek en mogelijk vergoede behandeling.

Als kinderen voldoen aan deze criteria kunnen ouders en school het kind aanmelden voor een dyslexieonderzoek bij Driestar Educatief of bij een andere instelling die onderzoek kan uitvoeren. Onderzoek moet uitgevoerd worden door een GZ-psycholoog. Als uit het onderzoek blijkt dat het kind dyslexie heeft dan krijgt het kind een dyslexieverklaring. Wanneer er sprake is van ernstige enkelvoudige dyslexie komt hij/zij mogelijk in aanmerking voor een vergoeding vanuit de zorgverzekering voor de behandeling van dyslexie.

### Overdracht naar voortgezet onderwijs

In groep 8 wordt een keuze gemaakt voor het voortgezet onderwijs. Er wordt indien nodig voor het voortgezet onderwijs een onderwijskundig rapport opgesteld.

In het advies voor een leerling met (ernstige) lees- en spellingproblemen is tevens beschreven op welke manier de begeleiding van deze leerling optimaal kan worden voortgezet in de brugklas.

De school voor voortgezet onderwijs moet waar nodig geïnformeerd worden over:

- Hoe de leerling er met betrekking tot zijn leervorderingen voor staat;
- Welke hulp de leerling tot nu toe geboden is en met welke effecten;
- Hoe de lees- en spellingvaardigheden van de leerling zich de laatste jaren hebben ontwikkeld;
- Hoe de lees- en spellingproblemen van de leerling verder doorwerken in andere vakken en in het gedrag van de leerling.



## Stappenplan voor groep 1

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht
1	Aanvang groep	Stimuleren van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid
2	Januari	De leerlingen die oranje scoren in Onderbouwd zitten onder het niveau. Dit betreft de volgende lijnen: Taal: klankgroepen, klanken, verschil horen, mondelinge taalvaardigheid, letterkennis en rijmen Rekenen: automatiseren van tellen, kleur, vormen.
	Januari-juni	Aanbod verrijken voor leerlingen die onvoldoende opsteken van het aanbod aan geletterde activiteiten. Doel is om de leerlingen in de zone van naaste ontwikkeling te krijgen.
4	Mei	Voor de leerlingen die vanaf januari op school zijn gekomen: De leerlingen die oranje scoren in Onderbouwd zitten onder het niveau. Dit betreft de volgende lijnen: Taal: klankgroepen, klanken, verschil horen, mondelinge taalvaardigheid, letterkennis en rijmen Rekenen: automatiseren van tellen, kleur, vormen.
5	Einde schooljaar	Overdracht naar de volgende groep waarbij gebruik gemaakt wordt van Onderbouwd en Parnassys.

## Stappenplan voor groep 2

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht
1	Aanvang groep	Stimuleren van geletterdheid middels de uitgangspunten van beginnende geletterdheid. Gericht aanbod verrijken voor leerlingen met een onvoldoende klankbewustzijn (fonemisch bewustzijn) en letterkennis. Taal: klankgroepen, klanken, verschil horen, mondelinge taalvaardigheid, letterkennis en rijmen Rekenen: automatiseren van tellen, kleur, vormen.
2	Januari	De leerlingen die oranje scoren in Onderbouwd: Taal: klankgroepen, klanken, verschil horen, mondelinge taalvaardigheid, letterkennis en rijmen Rekenen: automatiseren van tellen, kleur, vormen. De leerlingen die hier uitvallen starten met Bouw!. Deze leerlingen worden genoteerd in het hulpplan RT en krijgen 1 keer per week op school RT en 2 keer thuis.
3	Januari-juni	Aanbod verrijken voor leerlingen met onvoldoende klankbewustzijn (fonemisch bewustzijn) en letterkennis. Doel is om de leerlingen in de zone van naaste ontwikkeling te krijgen. Dit doen we door Bouw in te zetten bij de risicoleerlingen.
4	Mei	De vorderingen worden bekeken. Bij onvoldoende ontwikkeling wordt de hulp geïntensiveerd.
5	Einde schooljaar	Overdracht naar de volgende groep waarbij gebruik gemaakt wordt van de verslaglegging uit Bouw, Onderbouwd en Parnassys.

## Stappenplan voor groep 3

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht
1	Aanvang groep 3	Alle kinderen starten 3x per met Bouw. De vorderingen van Bouw! Worden door de leerkrachten maandelijks bekeken. De gegevens worden alleen overgezet naar Parnassys als dit nodig. Naast Bouw! wordt er ook 2 keer per week in de groep gelezen om de leeskilometers te maken.
2	November (na thema 3)	Bij thema 1 en 2 wordt bij alle leerlingen de mondelinge toets afgenomen. De leerkracht maakt hiervan een aantekening in Parnassys d.m.v. een groepsnotitie. Deze informatie is voor de leerkracht zelf. Meetmoment 1: herfstsignalering. Na de herfstsignalering worden de mondelinge toetsen alleen afgenomen bij de zwakke leerlingen.
3	December t/m februari	Interventieperiode 1; iedereen oefent gericht op zijn/haar eigen niveau
4	Jan/februari (nadat alle letters in de methode zijn aangeboden)	Meetmoment 2: In de citoperiode wordt de DMT afgenomen bij alle leerlingen. De AVI wordt afgenomen bij alle leerlingen m.u.v. degenen die in december zijn getoetst. De leerlingen die een E scoren worden opgeschaald naar zorgniveau 3.
5	Februari-april	Interventieperiode 2; iedereen oefent gericht op zijn/haar eigen niveau
6	April	De leerlingen van zorgniveau 3 krijgen een extra tussenmeting door de AVI af te nemen.
7	April-juni	Vervolg interventieperiode 2
8	Mei/juni	Meetmoment 3: In de citoperiode wordt bij alle leerlingen AVI/DMT afgenomen.
9	Eind schooljaar	Overdracht a.d.h.v. Bouw en Parnassys.

## Stappenplan groep 4-8

Stap	Moment in leerjaar	Actie door de leerkracht
1	Aanvang groep	N.a.v. de overdracht en de gegevens uit Parnassys wordt de beginsituatie vastgelegd in een groepsplan.
2	Aanvang groep-oktober/november	Interventieperiode 1
2	Oktober/november	Bij leerlingen die uitvallen: tussenmeting DMT door behandelaar
3	December t/m februari	Na bijstelling groepsplan: vervolg interventieperiode 1
4	Jan/februari	Hoofdmeting 1: M DMT/Spelling 3.0
5	Februari-april	Na opstellen van groepsplan: interventieperiode 2 (alleen bij de leerlingen die werken met Taalblobs/Flits)
6	April	Bij leerlingen die uitvallen: tussenmeting DMT
7	April-juni	Na bijstelling van groepsplan: vervolg interventieperiode 2
8	Mei/juni	Hoofdmoment 2: E DMT/Spelling 3.0, m.u.v. groep 8.
9	Eind schooljaar	Overdracht a.d.h.v. Bouw/Flits/Taalblobs en Parnassys.

## Bijlage 1:

Meetmoment Datum DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling

Leerling:  
Groep:  
Leerjaar:  
Leerkraft:  
RT-er:

Meetmoment Datum DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling

Leerling:  
Groep:  
Leerjaar:  
Leerkraft:  
RT-er:

Meetmoment Datum DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling	Meetmoment Datum: DMT	Meetmoment Datum: Spelling

Leerling:  
Groep:  
Leerjaar:  
Leerkraft:  
RT-er:

**Bijlage 2: Checklist:  
Overzicht aan te leveren informatie door school  
betreffende lees- en spellingsproblematiek van leerlingen**

ONL Leerling dossier school	
Vragenlijst leergeschiedenis lees- en spellingvaardigheid voor ouders (inclusief aanmeldformulier)	
Kopie van het identiteitsbewijs van de leerling	
Een volledige en recente uitdraai van het CITO-LOVS uit ParnasSys (evt. met gecorrigeerde scores voor lezen bij doublures en afwijkende afnamemomenten) N.B. Niet alleen lees-/spellingscores maar ook kleutertoetsen, rekenen, begrijpend lezen etc.	
Een afname van een recent afgenomen PI-dictee inclusief scores en analyse (niet ouder dan zes weken)	
Een kopie van de laatste (zo recent mogelijke) AVI-afname en DMT-afname.	
<b>Om de hardnekkigheid en de ernst van de problematiek te kunnen bepalen, zijn de volgende gegevens nodig:</b>	
Een overzicht van de gegeven extra begeleiding voor lezen en/of spelling in de vorm van de laatste 2 gebruikte <u>handelingsplannen</u> en de <u>evaluaties</u> van deze begeleiding	
Indien van toepassing: verslagen van intelligentieonderzoek (mét sub-scores) of andere onderzoeken, evt. medische verklaring (bij kinderen met een diagnose AD(H)D)	
Overige relevante informatie uit het leerling dossier (bijv. met betrekking tot de werkhouding, bijkomende sociaal-emotionele problematiek of bijzonderheden thuis of op school)	

## Bijlage 3: Aanmeldingsformulier ouders

Onderzoek en behandeling van ernstige dyslexie

**NB: graag invullen met blokletters!**

Datum invullen	
----------------	--

<b>Gegevens ouder/verzorger/voogd</b>	
Achternaam	
Voorletters	
Telefoonnummer(s)	
E-mailadres	
Geboorteland vader	
Geboorteland moeder	
Leefsituatie kind	<input type="checkbox"/> Eenoudergezin <input type="checkbox"/> Meeroudergezin <input type="checkbox"/> Anders, namelijk:

<b>Gegevens kind</b>	
Achternaam	
Voornaam (voluit)	
Voorletters	
Geslacht	M / V*
Adres	
Postcode	
Woonplaats	
Telefoonnummer	
Geboortedatum (dd-mm-jjjj)	
Geboorteland kind	
Burger service nummer (BSN, voorheen SOFI nummer genoemd)	

<b>Gegevens zorgverzekering</b>	
Naam zorgverzekering	
Polis- / relatienummer zorgverzekering	

<b>Gegevens school</b>	
Naam school	
Adres	
Postcode	
Plaats	
Telefoonnummer	
Groep	
Groepsverloop	
(Indien van toepassing) blijven zitten in groep:	

<b>Gegevens huisarts</b>	
Naam huisarts	
Naam praktijk	
Adres	
Postcode	
Plaats	
Telefoonnummer	

<b>Ondertekening voor aanmelding</b>	
Naam ouder / verzorger / voogd 1	Handtekening



Naam ouder / verzorger / voogd 2	Handtekening
<p>N.B.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• Ondertekening dient door beide ouders te worden verricht.</li><li>• Ondergetekende geeft hierbij tevens toestemming voor het opnemen van persoonsgegevens in de bestanden van het onderwijsadviesbureau aangesloten bij ONL.</li><li>• Wilt u bij de aanmelding een kopie van het legitimatiebewijs (paspoort / ID-kaart) van uw kind meesturen? Dit in verband met het gebruik van het BSN-nummer in de zorg dat sinds juni 2009 verplicht is.</li></ul>	

**Op de volgende pagina's wordt u gevraagd naar de leergeschiedenis m.b.t. lezen en spellen.  
U wordt verzocht de vragenlijst zo volledig mogelijk in te vullen.**

## Vragenlijst lees- en spellingproblemen

Vragen met betrekking tot lezen en spellen:

**1.a. Wanneer merkte u voor het eerst dat er problemen waren met het lezen en spellen van uw kind?**

Toelichting:

**1.b. Had u deze problemen verwacht naar aanleiding van zijn/haar eerdere ontwikkeling?**

ja, want

nee, want

**2. Wat is volgens u het probleem van uw kind bij het lezen en schrijven?**

(wat gaat er mis? Bijvoorbeeld: leest te snel of te langzaam, is onzeker, maakt specifieke fouten)

**3. Zijn er specifieke woorden waarmee uw kind moeite heeft bij het lezen en / of schrijven?**

nee  ja, bijvoorbeeld:

**4. Hoe was / is de motivatie van uw kind voor lezen en schrijven?**

**5. Hoe ervaart uw kind zijn of haar lees en / of spellingproblemen?**

**6.a. Hoe ervaart u als ouder(s) de lees- en / of spellingproblemen bij uw kind?**

**6.b. Hoe gaat u er thuis mee om?**

**7. Welke verklaring(en) speelt of spelen volgens u een rol bij de lees- en / of spellingproblemen van uw kind?**

**8. Wat zou uw kind kunnen helpen om beter te leren lezen en schrijven?**

### Vragen met betrekking tot geboden begeleiding:

**9. Wordt er momenteel of is er in het verleden extra hulp geboden op school?**

nee  ja, toelichting:

**10. Wordt er momenteel of is in het verleden thuis extra geoefend met lezen of met dicteewoordjes?**

nee (door naar vraag 14)  ja (gaarne toelichting bij vraag 13)

**11. Kunt u enige toelichting geven over die door u thuis gegeven extra hulp.**

(In welke groep, met welke oefeningen, hoe vaak en hoe lang, hoe verliep dat?)

**12. Is er door derden extra hulp gegeven voor de lees- spellingproblemen?**

nee  ja, door:  logopediste  gespecialiseerd bureau  anders:

Toelichting:

Pagina-einde

### Vragen met betrekking tot mogelijke oorzaken en andere problematiek:

**13. Heeft uw kind regelmatig of tijdelijk langdurig moeten verzuimen van school, bijvoorbeeld als gevolg van ziekte?**

nee  ja, toelichting: (In welke groep? Hoe lang? Welke reden?)

**14. Is er (of was er in het verleden) sprake van problemen in de taal- / spraakontwikkeling bij uw kind?** \*s.v.p. alléén aankruisen wat van toepassing is.

nee, geen spraak- taalproblemen

ja, er zijn aanwijzingen voor:

Vroeger Nu

onduidelijk spreken

stotteren

weinig woorden kennen (woordenschat)

moeilijke woorden juist zeggen

moeite om op woorden te komen

(vaak: "dinges", "eh", "je weet wel", "hoe heet dat ook al weer?")

moeite om werkwoorden te vervoegen

("ik loopte" in plaats van "ik liep")

moeite om goede zinnen te maken

moeite om een verhaal te vertellen (bijv. chaotisch of te uitgebreid)

**15. Is Nederlands de moedertaal van uw kind?**

nee  ja

Zo nee, welke talen spreekt u thuis met uw kind?

**16. Verliep de spraak- taalontwikkeling in de eerste kinderjaren vertraagd?**

nee  ja, toelichting:

**17. Kreeg uw kind voor korte of langere tijd logopedie?**

nee  ja, toelichting (wanneer vond de begeleiding plaats, hoe lang, wat waren de problemen?  
Naam logopediste en is het mogelijk onderzoeksverslag op te vragen)

**18. Heeft uw kind moeite of problemen (gehad) met:**

*\*s.v.p. alléén aankruisen wat van toepassing is*

aanleren van liedjes of versjes

onthouden van een vraag of van meerdere dingen tegelijk

taal-geheugenspelletjes (Bijvoorbeeld: "Ik ga op reis en neem mee...")

rijmen

onthouden en opzeggen dagen van de week

aanleren van kleuren, letters en cijfers

tijdsbegrip (ochtend - middag - avond of vroeg - laat)

onthouden van namen van kinderen waarbij hij/zij minimaal 1 jaar in de klas zit

gevoel voor maat of ritme

tafels (vanaf groep 4)

**19. Zijn er gezinsleden bij wie ook sprake is van ernstige lees- en / of spellingproblemen dan wel dyslexie?**

nee  ja Toelichting:

**20. Zijn er familieleden die lees- en/of spellingproblemen ondervinden of ondervonden hebben of waarbij dyslexie is geconstateerd?**

nee  ja Toelichting:

**21a. In hoeverre zijn de volgende gedragingen van toepassing op uw kind?**

*(omcirkel een van de opties: nooit / soms / vaak / altijd)*

- heeft moeite met plannen/organiseren *nooit / soms / vaak / altijd*
- werkt slordig *nooit / soms / vaak / altijd*
- heeft moeite om op zijn/haar beurt te wachten *nooit / soms / vaak / altijd*
- geeft antwoord voordat vraag is afgemaakt *nooit / soms / vaak / altijd*
- beweegt onrustig *nooit / soms / vaak / altijd*  
(rennen, onrustig bewegen met handen, voeten, opstaan)
- heeft moeite om gedurende langere tijd achter elkaar te werken *nooit / soms / vaak / altijd*
- verstoort bezigheden van anderen *nooit / soms / vaak / altijd*
- is vergeetachtig *nooit / soms / vaak / altijd*

**21b. Is uw kind onderzocht in verband met de bij vraag 23a genoemde gedragingen?**

nee  ja

Zo ja, bij welke instantie?

**22. Zijn er andere problemen die van invloed kunnen zijn op de schoolprestaties van uw kind?**

*\*s.v.p. alléén aankruisen wat van toepassing is en toelichten*

nee (niet bekend)

ja problemen met het zien (bijv. draagt bril)

- ja problemen met het gehoor (oorontstekingen, buisjes, uitval bij gehoortest)
- ja motorische problemen (fietsen, zwemmen, veters strikken)
- ja belangrijke medische problemen, te weten: .....
- ja problemen in de omgang met andere kinderen
- ja problemen in de omgang met volwassenen
- ja ontwikkelingsstoornis  
(bijv.: ADHD, autisme of een aan autisme verwante stoornis of anders)
- ja, te weten: .....

Toelichting:

**23.a. Is uw kind eerder onderzocht in verband met de bij vraag 24 genoemde problemen?**

- nee  ja
- Zo ja, bij welke instantie?:

**23.b. Is er naar aanleiding van onderzoek een stoornis vastgesteld?**

- nee  ja
- Zo ja, wat was de diagnose?:

**23.c. Is bij uw kind eerder een intelligentieonderzoek of psychologisch onderzoek gedaan?**

- nee  ja
- Zo ja, bij welke instantie en wat was de diagnose?: (graag verslag bijvoegen)

**23.d Gebruikt uw kind medicatie?**

- nee
- ja, te weten: .....
- (graag ook noemen welk aantal per dag)

Vragen met betrekking tot de leervorderingen:

**24. Zijn er naast de lees- en/of spellingproblemen naar uw mening ook andere leerproblemen?**

- nee  ja namelijk:

**25. Gaat uw kind in het algemeen graag naar school?**

- nee  ja
- Toelichting:

**26.a. Heeft uw kind een talent op een ander gebied dan het schoolse leren?**

(bijvoorbeeld is uw kind goed in muziek, sport, dans, techniek of handvaardigheid)

- nee, niet van toepassing
- een beetje. Toelichting (op welk gebied?)
- zeker van toepassing. Toelichting (op welk gebied?)

**26.b. In hoeverre belemmert het lees/spellingsprobleem hem / haar hierbij?**

**27.a. Welke tips of aandachtspunten wilt u als ouder - op grond van uw ervaringen met uw kind - meegeven aan school of onderzoeker over uw kind, die gebruikt kunnen worden bij de begeleiding?**

**27.b. Zijn u en uw kind in staat en gemotiveerd om eventueel met een behandeltraject aan de slag te gaan?**

**Ondertekening**

Met ondertekening wordt verklaard dat bovenstaande vragen naar waarheid zijn ingevuld.

Datum:

Plaats:

Naam:

Handtekening:

## Bijlage 4: Toestemmingformulier ouders

### Opvragen gegevens bij andere instanties

Gegevens kind	
Achternaam	
Voornaam (voluit)	
Geslacht	M / V*
Adres	
Postcode	
Woonplaats	
Geboortedatum (dd-mm-jjjj)	

Wanneer uw kind al eerder is geobserveerd of onderzocht door een andere instantie, mogen wij dan hierover informatie/ verslaggeving uitwisselen?  
(s.v.p. aankruisen)

geen bezwaar  wel bezwaar

Om tot een goede oordeelsvorming te komen willen wij graag andere relevante gegevens betrekken. Daarom vragen wij u uw toestemming om indien van toepassing informatie uit te wisselen met:

Instantie	Toestemming	Wie van de instantie	Telefoonnummer
Logopedie	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee <input type="checkbox"/> n.v.t.		
Bureau Jeugdzorg	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee <input type="checkbox"/> n.v.t.		
GGZ	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee <input type="checkbox"/> n.v.t.		
Medisch specialist	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee <input type="checkbox"/> n.v.t.		
Anders, nl.	<input type="checkbox"/> ja <input type="checkbox"/> nee <input type="checkbox"/> n.v.t.		

vader  moeder  verzorger

Ondergetekende gaat akkoord met het opvragen van de onder aangekruiste gegevens.

Naam:

Datum: Handtekening:

Ruimte voor opmerkingen en / of vragen:

## Bijlage 5: Leerlingdossier

Onderzoek en behandeling van ernstige dyslexie  
Bestemd voor school / interne begeleider

<b>Datum invullen</b>	
-----------------------	--

<b>Gegevens leerling</b>	
Achternaam	
Voornaam (voluit)	
Geslacht	M / V*
Adres	
Postcode en plaats	
Groepsverloop	
Groep	
(Indien van toepassing) doublure groep	
Telefoonnummer	
Geboortedatum (dd-mm-jjjj)	

<b>Gegevens school</b>	
Naam school	
Adres	
Postcode en plaats	
Telefoonnummer	
E-mailadres (s.v.p. duidelijk schrijven)	
Contactpersoon en functie	
Ingevuld door	

**N.B. Ondertekening namens bevoegd gezag op de laatste pagina.**

**Beschrijving lees- en spellingproblemen**



Hoe zou u het lezen karakteriseren?

- 0 leest *traag* maar wel accuraat, woorden worden eerst in *stilte* gespeld, dan uitgesproken
- 0 spelt woorden geregeld *hardop* tijdens het lezen, maakt daarbij nauwelijks fouten
- 0 leest traag, spellend en maakt veel fouten
- 0 leest *vlot*, maar raadt geregeld woorden en maakt daarbij veel fouten die wel / niet de betekenis aantasten
- 0 stil lezen gaat beduidend beter dan hardop lezen (**hoe kun je dit weten?**)

Ruimte voor toelichting:

Hoe zou u het spellen karakteriseren?

- 0 gaat sterk op zijn/haar gehoor af (maakt daardoor veel fonetische fouten, schrijven zoals het woord klinkt)
- 0 heeft onvoldoende kennis van de spellingregels
- 0 past spellingregels onvoldoende (geautomatiseerd) toe
- 0 maakt gebruik van ezelsbruggetjes/geheugensteuntjes

Ruimte voor toelichting:

Zijn de lees- en spellingprestaties van de leerling constant of wisselen deze sterk onder invloed van spanning, tijdsdruk of van dag tot dag?

Is er verschil tussen spellingprestaties bij een dictee enerzijds en bij stel- of taalopdrachten anderzijds?

### **Basisgegevens uit het leerlingvolgsysteem**

**Voeg een complete uitdraai van het leerlingvolgsysteem uit ParnasSys (alle vakgebieden) toe aan dit leerlingdossier (indien mogelijk, inclusief groeicurven).**

### **Signalering van het lees- en spellingprobleem (minimaal 3 meetmomenten), omschrijving en resultaten extra begeleiding**

Let op:

- De herfstsignalering is geen officieel eerste meetmoment, omdat daar geen genormeerde leestoetsen (zoals DMT) worden gebruikt!
- Dus: naast de herfstsignalering nog 3 meetmomenten invullen! Bij een oudere leerling (bijv. uit groep 5) zijn de laatste 3 meetmomenten voldoende.
- In dit format leerlingdossier zijn naast de herfstsignalering 3 meetmomenten opgenomen. Vul duidelijk in van welke groep het een meetmoment betreft! Geef aan welke genormeerde toetsen zijn afgenomen (maak keuze: bijv. DMT of Brus/Klepel en PI-dictee of CITO-spelling).
- Handelingsplannen met evaluaties dienen te worden toegevoegd.
  
- Indien u van mening bent dat uw uitdraai van het leerlingvolgsysteem en de bijgevoegde handelingsplannen met evaluaties voldoende informatie bieden, kunt u daar in de schema's op de volgende pagina's naar verwijzen. Het is dan van belang dat in de handelingsplannen duidelijk en concreet wordt aangegeven wat de doelen en bereikte resultaten zijn.